

Gents
Milieu
Front

Frontaal

lente
2023

**Debat: sociale
energietransitie**

**ArcelorMittal
doorgelicht**

**Antikraak
in Gent**

08 Fly-over Zuidpark

12 Een leegstaand Duivelsteen

Gent en omstreken

06
beleid
De toekomst van de fly-over

08
dossier
Fossilvrij ArcelorMittal: wie gaat dat betalen?

12
hot topic
Leegstaand huis zoekt tijdelijke gebruiker

15 Zoë De Cock

20 E-bikes in Gent

Milieu inzichten

15
ontmoet
Zoë De Cock en duurzame kleding

16
ontdek
Duurzame bloemen

19
roots
Hossi (Iran)

20
mobiliteit
Hoe duurzaam zijn elektrische fietsen?

25
column
Lisa's gedacht

28
transitie
Iedereen mee in de energietransitie?

Het belang van cijfers

30

Vrijwilliger Vincent

34

Front

van goodwill

30

in actie

Het belang van cijfers

33

in actie

Bespreking
boekenclub:
Omarm de chaos

34

vrijwilliger

Vincent De Donder

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

39 over ons

GZF

Geen geneuzel maar actie. Het is de leidraad van 'Generatie Z' als het gaat over klimaatverandering. Het is ook onze leidraad. **Generatie Z Front** (GZF) nemen we als jaarthema voor 2023.

Prikkelend om die generatie in het oog te houden. Ze groeiden al op met de wetenschappelijke consensus over de menselijke invloed op klimaatverandering, en zien hun leefwereld al zichtbaar veranderen. Het leidt tot een bewustzijn dat er écht iets moet gebeuren! Hun tijdsbeleving is ook anders: terwijl anderen teruggrijpen naar pakweg de eighties, wordt deze generatie al nostalgisch van de jaren '00. Prognoses over het jaar 2050 komen dan anders binnen. Het raakt niet alleen hun (klein)kinderen, het raakt deze generatie ook persoonlijk. **'Het is meer hun klimaat dan het onze.'**

Laten we die Generatie Z ondersteunen bij hun front. Ze zien de klimaatverandering als een groter gevaar dan volwassenen dat doen. Zonder deze generatie te snel te willen karakteriseren, lijkt activisme onder de jeugd ook terug van weggeweest. GZF'ers hebben echter het idee dat ze hun problemen zelf moeten verhelpen: ze zijn opvallend autonoom en ondernemend, blijkt uit onderzoek.

Laten we jongeren betrekken bij ons Front. Wij zijn hoopvol, zij zijn dat ook. De kracht van jongeren is hun authenticiteit en hun radicaliteit. Hun frisse blik op de wereld vanuit een jeugdig idealisme. Dát zijn ingrediënten die ons front mogen kruiden.

Welkom aan het Front, Generatie Z!

Pieter Nuytinck
voorzitter GMF

25%

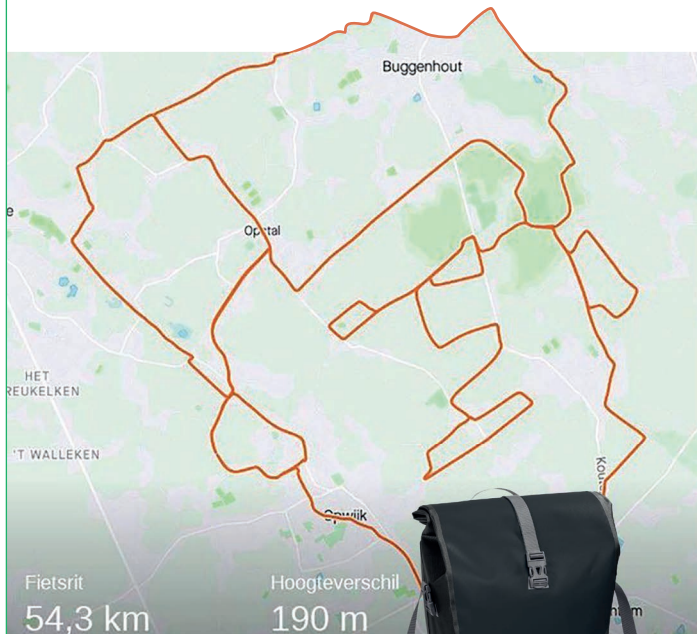
Circontainer

GMF steekt zijn neus in uw bouwafval

Een nieuw jaar, een nieuwe golf aan GMF-projecten! Een bescheiden maar bijzonder interessant project is 'Circontainer': we gaan onderzoeken hoe afvalstromen op kleine werven (bv. verbouwing van particuliere woning) op optimale en efficiënte wijze kunnen worden gescheiden. Doel: dé verbouwcontainer van de toekomst ontwerpen! GMF gaat hiervoor in zee met Blieberg ACE en Material Mastery.

Meer weten over duurzaam verbouwen?
milieuadvieswinkel.be

Zo veel percent van de bevolking heb je volgens hoogleraar Jan Rotmans nodig om een onomkeerbare verandering in te zetten (zie p. 33). Begin je met Gent, dan heb je dus 66.000 Gentenaars nodig. Vandaag zijn we met zo'n 3.500 GMF'ers. Als we dit jaar allemaal 19 mensen werven voor het Front, dan maken we in '24 de klimaattransitie waar!

Fiets een draak!

Übercoole wedstrijd voor GMF-leden

Weet je nog, al die nieuwe hypes die plots opdoken in coronatijd? Een teddyberenjacht in de buurt, applaudisseren voor de zorg, maar ook: lange fietstochten maken, je route 'tracken' op een app als Strava om zo gekke plaatjes te tekenen - Strava art! Een bekende Vlaamse Strava-artiest is voetbalanalyst en ex-doelman Geert De Vlieger, die fietste al eens graag een vlam, een zwaan, Donald Trump (zie beeld) of het Ros Beiaard bij elkaar.

Hier aan het Front geen nostalgie naar coronatijden, maar nu het eindelijk lente is: veel goesting om te gaan fietsen! We moedigen alle GMF'ers aan om hetzelfde te doen, en maken er een wedstrijd van: wie van onze leden de mooiste draak bij elkaar fietst - dat kan ons GMF-logo zijn, of een andere draak -, die wint een mooie prijs: een sportieve fietstas van Vaude! Stuur jouw Strava-screenshot door vóór 1 juni naar frontaal@gentsmilieufront.be. Niemand minder dan Geert De Vlieger himself zal de beste draak uit de inzendingen selecteren!

'De mosselweek is ontzettend duurzaam, ze haalt zelfs CO₂ uit de lucht'

Volgens Jean Dhooge, mosselkweker in het Zeeuwse Yerseke, kunnen 'mosselen van bij ons gamechangers zijn: alles wat ze nodig hebben halen ze uit hun directe omgeving, ze zuiveren het zeewater en halen CO₂ uit de lucht!' - De Standaard Magazine, 11 februari 2023

Geen bushaltes
schrapen

De Gentse Busbeweging

GMF strijdt tegen halte-armoede

Geschrapte haltes, te weinig bussen, te weinig ambitie: het gaat niet goed met ons openbaar vervoer. Hier en daar ijveren bewonersgroepen voor het behoud van geschrapte haltes, maar die worden niet altijd gehoord. Hoog tijd om in te grijpen, dacht GMF. We brachten de verschillende actiegroepen en verenigingen samen en richtten de Gentse Busbeweging op. Met vereende krachten proberen we kwaliteit en aanbod van het openbaar vervoer in Gent op te krikken. Het eerste wapenfeit van de Busbeweging: een petitie (met 1800 handtekeningen) afgeven op het stadhuis. We vroegen het stadsbestuur mee te strijden voor het behoud van lijn 18, en kregen veel weerklank in de media. Daarna deelden we bloemen uit aan chauffeurs van De Lijn. Zo tonen we dat we grote fan zijn van sterk openbaar vervoer. Wat jij kan doen? Vaker de bus en tram nemen!

[Lees meer op gentsmilieufrent.be/gentsebusbeweging](https://gentsmilieufrent.be/gentsebusbeweging)

Klimaatstraat 2.0

Meer haar op de drakentanden

Tijdens de klimaatmars-hoogdagen van 2018 startte GMF een campagne 'Klimaatstraat': in een mum van tijd verspreidden we toen 10.000 Klimaatstraat-bordjes om zo het draagvlak voor een krachtiger klimaatbeleid zichtbaar te maken in het straatbeeld. Klonk onze boodschap in 2018 nog braaf 'Draag zorg voor het klimaat, het is nog niet te laat', dan is het 5 jaar later... wél te laat. We pasten de slagzin aan tot een strenge eis. In 2024 zijn er verkiezingen op alle niveaus - politici, het is erop of eronder.

[Op gentsmilieufrent.be/klimaatstraat](https://gentsmilieufrent.be/klimaatstraat) zie je waar je een nieuw bordje kan ophalen

Op autoloze zondag is de fly-over aan het Zuidpark al enkele jaren dé topattractie. Die septemberdag is de enige dag in het jaar dat je op het viaduct mag doen wat er 364 andere dagen strikt verboden is: wandelen. Het doet telkens opnieuw dromen van een Gent met minder auto's en zónder fly-over. Veel Gentenaars zien het betonnen bouwwerk liever verdwijnen. Ook bij het Gentse stadsbestuur staat de toekomst van de fly-over op de agenda. Wat is de stand van zaken?

txt_Toby Lauwerier pix_Stad Gent, Freepik

'De transitie van de fly-over wordt een verhaal van evolutie, niet van revolutie'

Hoe zou het nog zijn met... de fly-over?

of laten we het viaduct toch maar staan?

Quizvraag: Waar begint de fly-over? De B401 gaat als fly-over van de grond aan de oefenvelden van AA Gent. En waar eindigt de fly-over? Aan de Zuid natuurlijk! *Wanneer* de fly-over begon is ook duidelijk: in 1972, in de tijd toen auto's de veelbelovende toekomst waren. Maar wanneer eindigt de fly-over? Dát is pas de vraag van 1 miljoen.

tingen in de bermen. De Gentse gemeenteraad had nauwelijks bezwaar. Maar één enkel raadslid vroeg zich af waar het verkeer naartoe moest eens het aan de Zuid aankwam.

Veranderende tijden

Dat is anno 2023 wel even anders. Al meer dan tien jaar pleit de Gentse meerderheid unisono voor de afbraak van de

'De hele stad zal komen kijken naar stoeten auto's', voor-spelde de Gentenaar kort voor de opening van het viaduct in 1972. De journalist van dienst was kritisch: hij vond het een monumentale flater om een autostrade in het centrum van Gent te doen aankomen. Ook het Groencomité – GMF'ers *avant la lettre* – betreurde de halvering van het Zuidpark. Zij werden gepaaid met beplan-

fly-over. Het bestuursakkoord in 2018 was duidelijk: 'We creëren een nieuw portaal tot Gent met P&R en een snelle en performante shuttleverbinding in de buurt van de oksel van de E17 en de B401. Het Koning Albertpark wordt uitgebreid en heringericht tot een echt Central Park'.

Er was maar één probleem, waar uiteraard ook de Stad zich van bewust van is: de B401 is

een gewestweg. Het is dus de Vlaamse Overheid die finaal over het lot van de fly-over beslist. Al in 2014 verzekerde toenmalig mobiliteitsminister Ben Weyts dat Vlaanderen het plan steunde om het viaduct af te sluiten, want een afrit tot in het stadscentrum is niet eigentijds.

Slopen of niet slopen?

‘De fly-over is een pathologisch overblijfsel uit het verleden, een symbool van ontwrichting en ontkoppeling, een relik van een blind vertrouwen in de auto als de toekomst’. Het oordeel van één van de medewerkers aan de studie over de toekomst

het meeste nood aan heeft – of het nu een stadsboerderij, een park, woningen, sportterreinen of pop-upateliers zijn.

De studie uit 2018 pleit niet voor een nieuwe en grootse Werf-van-de-Eeuw – ontwaren we daar een subtiele sneer aan het adres van de Oosterweelwerken? De toekomst van de fly-over is daarentegen een verhaal van geleidelijke transitie naar minder autoverkeer en even stapsgewijze buitengebruikname. Over de herbestemming van de ruimte die vrijkomt kan nagedacht worden tijdens het proces, en er moet ook plaats zijn voor

werf-van-de-eeuw Oosterweel. Vlaanderen bleef sindsdien redelijk stil over de plannen met de B401. Eind 2021 reserveerde de Vlaamse Regering een half miljoen euro om in nauw overleg met de stad de afbouw en eventuele afbraak van de fly-over aan de B401 in kaart te brengen – het vervolg op de studie uit 2018. Vorige maand werd de projectoproep gelanceerd. Het resultaat mogen we ten vroegste in 2024 verwachten!

Bij de Stad Gent bleef de soep het afgelopen decennium wél steeds heet, maar het is afwachten hoe heet ze uiteindelijk wordt opgediend. Gent wil verder met het transitieproces, maar begin februari 2023 waren de gevolgen van een nieuwe besparingsronde op de verschillende deelprojecten nog onduidelijk.

Deadline

De deadline voor Frontaal-redacteurs is onverbidlijk. Op het moment van publicatie is misschien wél al duidelijk met welke ambities het transitieproces van de fly-over al dan niet verdergaat. De transitie wordt een verhaal van evolutie, niet van revolutie. We kunnen ons vinden in die visie, zolang die maar geen excuus wordt om de deadline om tot actie over te gaan te blijven vooruitschuiven.

Met elke transitie zijn zoveel implicaties gemoeid dat het eigenlijk onmogelijk is die allemaal op voorhand te bedenken. De toekomst verbeelden is moeilijk, maar toch: voor hoeveel mensen zou het écht onmogelijk zijn om die luttele twee kilometer B401 met de tram af te leggen?

...naar een kleurrijke toekomst!

van de fly-over die de Stad in 2018 liet uitvoeren is niet mals. Er is ook ruimte voor nuance: ‘We mogen in geen geval met hetzelfde vertrouwen nieuwe relikken creëren’.

Wat wij daaronder verstaan? Het mag niet de bedoeling zijn om op een blauwe maandag het viaduct af te breken en op de vrijgekomen grond vanaf nul iets nieuws op te bouwen waar Gent op dat moment toevallig

experiment en tijdelijke invullingen. In de transitieperiode worden alternatieve mobiliteitsoplossingen ontwikkeld: P&R's aan verschillende invalswegen, meer fietsassen, een shuttleverbinding vanuit de Gentse zuidrand over het viaduct.

Vervolgstudie

Na minister Weyts' belofte in 2014 had die laatste het waarschijnlijk te druk met

Baarlijke duivel of onze grootste kans op koolstofneutraliteit?

Fossielvrij ArcelorMittal: wie gaat dat betalen?

Waarschuwing: dit artikel bevat veel vragen. Over 350 miljoen euro belastinggeld. Over staal dat properder is dan ander staal. Over het grootste bos van Gent. Eén ding is zeker: milieu- en klimaatbewuste Gentenaars hebben er alle belang bij om ArcelorMittal beter te leren kennen.

txt_Bouke Billiet pix_Andy Bruyninckx

ArcelorMittal, bij gevorderde Gentenaars nog gekend als Sidmar, is een reus. In België heeft het bedrijf, behalve in Gent/Zelzate, vestigingen in Geel, Genk en Luik. Gent is goed voor 90 procent van de Belgische personeelsbezetting en productie. Voor het gemak schakelen we in dit artikel de beschikbare cijfers van AM-België gelijk met die van AM-Gent. (En ook voor het gemak schrijven we AM in plaats van ArcelorMittal, maar dat had u al begrepen.)

Een reus dus. 5000 medewerkers produceren jaarlijks meer dan 5 miljoen ton staal - en nog heel wat andere producten.

Die enorme productie gaat gepaard met een uitstoot van bijna 9 miljoen ton CO₂ per jaar, ofwel 8 procent van de Belgische uitstoot. Hiermee staat AM-Gent in de top-20 van de grootste Europese klimaatvervuilers. We moeten er dus geen doekjes om winden: de catastrofale klimaatcrisis wordt

mee in Gent gemaakt. Positiever verwoord: we hebben, hier en nu, een enorme kans om ons land klimaatneutraal te maken.

Maar daarvoor moet de staalindustrie dus absoluut mee in bad. AM heeft zich voorgenomen om tegen 2030 35 procent minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 2018 en volledig koolstofneutraal te zijn tegen 2050.

Stapjes en stappen

AM heeft de voorbije jaren verschillende initiatieven genomen om de uitstoot terug te dringen. We beperken ons hier tot de twee opvallendste.

In 2022 richtte AM samen met Fluxys en North Sea Port de Ghent Carbon Hub op. Doel: 6 miljoen ton CO₂ per jaar afvangen, vloeibaar maken en in de zeebodem opslaan. Dat komt overeen met 6 procent van de Belgische uitstoot. De Gentse haven moet zo snel mogelijk circulair en koolstofneutraal worden, en dit betekent een

finke stap - zeg maar een reuzenstap - vooruit.

Alleen: voor al die klimaatvriendelijke bedrijvigheid moet het de facto grootste bos van Gent tegen de vlakte. Niet erg, zegt AM, want de installatie zal 1000 keer efficiënter zijn in het afvangen van CO₂ dan het bos. Toch een tikkel wrang. 'Het grootste bos van Gent moet blijven!' Moet dat ons standpunt zijn? Of is een uitgebreide boscompensatie - waar GMF op aandrong - een goede deal?

'Een enorm deel van de staalproductie, 45 procent, is bestemd voor auto's'

Hoogovens

Maar de echte klapper is de ambitie om in Gent koolstofneutrale hoogovens te bouwen. Om precies te zijn: twee elektrische ovens en een DRI-installatie (direct reduced iron). Die laatste gebruikt gas in plaats van steenkool en kan (niet per se 'zal' dus) later op waterstof draaien. Het is onduidelijk vanaf wanneer AM waterstof zal gebruiken en of het kiest voor groene dan wel blauwe waterstof. (Groene is milieuvriendelijker en vooralsnog duurder.)

Lening of subsidie?

Door de DRI-investering van meer dan 1 miljard euro daalt de CO₂-uitstoot van de staalreus met 3 miljoen ton. Per jaar. Opnieuw: onmiskenbaar heel goed nieuws. Alleen: het bedrijf krijgt hiervoor 350 miljoen euro van de Vlaamse belastingbetaler. Is dat rechtvaardig?

Of misschien is krijgt niet het juiste woord. Misschien gaat het om een lening. Dat is niet duidelijk. Een speciale zitting hierover in het Vlaams Parlement verliep - zeer uitzonderlijk - achter gesloten deuren.

Emissierechten

Europa dwingt bedrijven om voor hun uitstoot te betalen (de beruchte emissierechten), maar omdat het bang is dat bedrijven hun productie naar buiten de EU verplaatsen... betaalt het die uitstootrechten voor een fors deel zelf. In 2021 kreeg AM gratis uitstootrechten ter waarde van bijna 400 miljoen euro (en het vraagt om meer); het bedrijf krijgt

jaarlijks ook vele miljoenen korting op de energiefactuur. Hier geldt dus niet het principe 'de vervuiler betaalt', maar 'de vervuiler wordt betaald' als hij maar groot genoeg is.

Klopt niet, zegt AM: wij produceren erg proper staal (dat is waar, zie verder) en toch worden we financieel gestraft voor onze uitstoot. In de VS is het andersom, daar trekt president Biden bijna 400 miljard dollar uit om groene industrie aan te trekken.

Geld

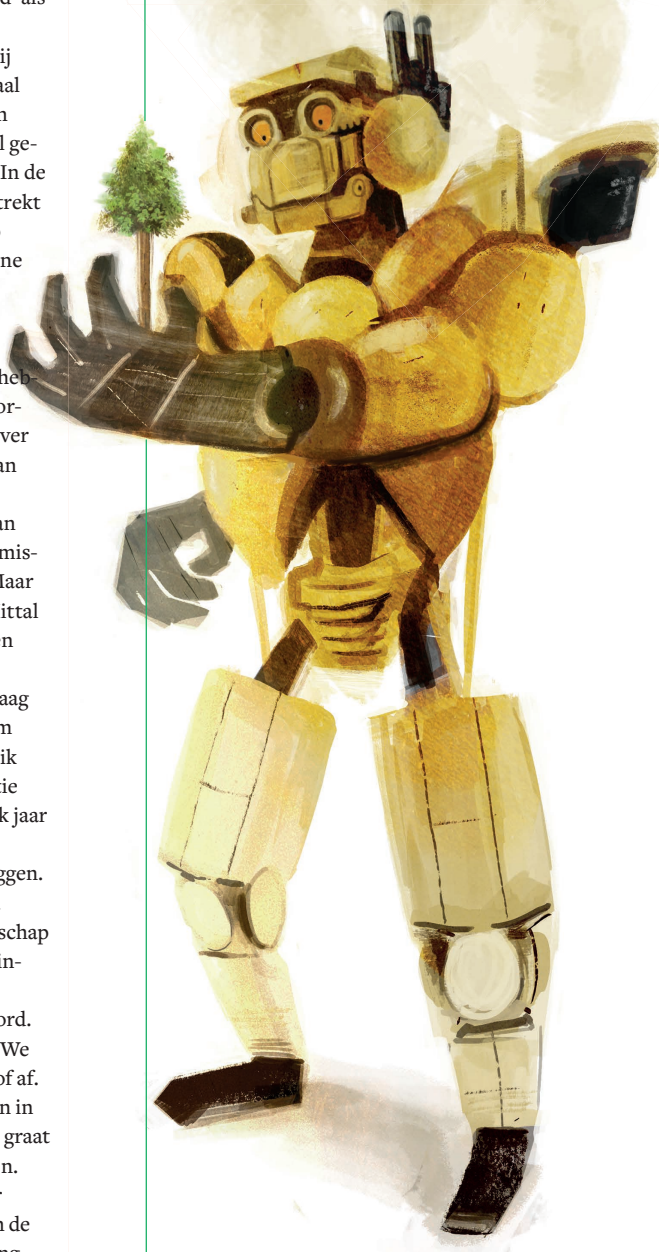
Nu we het toch over geld hebben: in 2022 keerde ArcelorMittal een dividend uit (over het jaar 2021) van meer dan 300 miljoen euro.

Goed, op een omzet van 90 miljard is 300 miljoen misschien geen megawinst. Maar als je weet dat Lakshmi Mittal 38 procent van de aandelen in bezit heeft, dan weet je dat die mens een stevige laag confituur op zijn boterham kan smeren. Moeten u en ik meebetalen aan de transitie van het bedrijf dat hem elk jaar rijker maakt?

Nee, zou je kunnen zeggen. Dat hij het zelf investeert. Waarom moet de gemeenschap de kosten dragen als de winsten privé zijn?

Ja, is een ander antwoord. Want het moet snel gaan. We moeten nú van die koolstof af. Door enkel geld te pompen in bedrijven die zuiver op de graat zijn, gaan we er niet komen.

Zeer nodig debat, maar fiscale rechtvaardigheid en de nood aan rijkdombestrijding zijn voer voor een ander artikel.

Staalreus ArcelorMittal

Wildeplantenbeurs

in de Bourgoyen-Ossemeersen

NATUURCENTRUM JAN HUBLÉ, DRIEPIKKELSTRAAT 32, 9030 MARIAKERKE (GENT)

zondag
7 mei
10-18 uur

Verkoop van inheemse planten,
kruiden en moestuinplanten

Biobar met zonneterras

Een heleboel activiteiten voor
groot én klein

Standjes en workshops

Natuurpunt
Gent

Het volledige programma vind je op www.natuurpuntgent.be of scan de QR-code

GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS

CANOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

'We hebben, hier en nu, een enorme kans om ons land klimaatneutraal te maken'

Circulair staal

Waar we hier zeker wél bij moeten stilstaan: waarvoor wordt al dat staal gebruikt?

Waar je ook bent, de kans is groot dat je staal ziet dat door Gent passeerde: je stalen ros, je blikje ertwtjes, je zonnepanelen, het nietje in je Frontaal... Maar een enorm deel van de staalproductie, 45 procent, is bestemd voor auto's. 15 procent van al het staal in de Europese (!) autoproduktie komt van AM.

Het zal de lezer niet verbazen dat we bij GMF geen grote fan zijn van privéauto's. Het aantal (en gebruik) moet fors omlaag, en dat om tal van redenen: luchtkwaliteit, klimaat, ander gebruik van onze ruimte, veilige straten... Als het aantal privéauto's daalt, kan de productie en dus ook de uitstoot naar beneden. En dan kan misschien ook de datum waarop de staalindustrie helemaal recyclerend wordt naar voren opschuiven? Want: staal is 100 procent recycleerbaar. Toch schat AM in dat mijnbouw voor ijzererts nodig is tot, hou je vast, 2070. Pas dan zou er genoeg schroot voorhanden zijn om te voldoen aan de vraag.

In 2021 bestond nog maar twintig procent van het door AM geproduceerde staal uit schroot. Nog een lange weg te gaan dus.

Ondanks de gigantische uitstoot kunnen we de nabijheid

van de staalreus overigens maar beter koesteren, en dat niet alleen omwille van de werkgelegenheid: volgens AM is 'ons' Gents staal groener dan elders ter wereld. Per ton staal stoot AM 1,7 ton CO₂ uit, terwijl dat elders 2 ton of meer is.

Een kiezeltje

Het zal ondertussen duidelijk zijn dat het al te simplistisch is om AM af te schilderen als de baarlijke duivel. Tegelijk is het erg naïef om erop te vertrouwen dat AM zonder politieke sturing koolstofneutraal zal worden.

Gentenaars hebben een vreemde verhouding met de staalreus. Duizenden verdienen er hun brood. Iedereen kent ArcelorMittal, maar niemand kent het goed. We zijn trots op de reus en beschaamd om de vervuiling. Maar: vloeken op de vervuiler is gemakkelijk. Mee duwen richting een rechtvaardig en ambitieus pad naar koolstofneutraliteit, dat moeten we doen. GMF gaat de kiezel zijn in de schoen van de reus. We zullen ons huiswerk maken, lastige vragen stellen (een exemplaar van deze Frontaal gaat ook naar de CEO met de vraag om een interview), de Gentenaars informeren en steun- of bezwaarschriften indienen (denk aan de boscompensatie). Zo proberen we de reus in de juiste richting te duwen. Dán pas mogen we trots zijn.

Met dank aan BBL, Carbon Market Watch en ArcelorMittal.
Dit is een sterk ingekort artikel.
Lees het hele verhaal op gentsmilieufrent.be/arcelormittal

'Je kan echt op unieke locaties terecht komen waar je anders nooit zou kunnen wonen'

Arthur huurt voor 180 euro/maand

Huis zoekt tijdelijke gebruiker

Het Gentse leegstandsregister telt momenteel 706 woningen, een verdubbeling tegenover vijf jaar geleden. Er staan dus steeds meer huizen te verkrotten, terwijl betaalbaar wonen verleden tijd lijkt. Bovendien draaien de eigenaars op voor een forse leegstandtaks en lopen ze het risico op kraken.

txt_Binte Claes pix_Nathalie Samaes

Gelukkig bestaan er kantoren gespecialiseerd in leegstandbeheer, waaronder Interim Vastgoedbeheer. Ik zat rond de tafel met Arthur, Louise en Hannes, alledrie als 'huurder' aangesloten bij dit kantoor.

Arthur: 'Huren kan je eigenlijk niet zeggen. Het is een gebruiksovereenkomst. Je betaalt dus ook geen huur, maar eerder een gebruikskost.'

Louise: 'Ik zeg altijd 'legaal kraken'. Antikraak klinkt zo negatief.'

Hannes: 'Of leegstandsbeheer, dat is de officiële term.'

Wat is het verschil met huren?

Hannes: 'Met een huurcontract heb je als huurder bepaalde rechten, zoals je domicilie plaatsen. Dat is nu niet het geval. Ook moeten bepaalde kwaliteitsnormen niet voorzien worden.'

Louise: 'Je krijgt wat je krijgt. Je mag niet veeleisend zijn. Ik heb bijvoorbeeld maar 1 kraan waar er drinkbaar water uitkomt en de isolatie trekt op niets.'

Arthur: 'Ook als er iets kapot gaat, zal je dat zelf moeten fixen. Tenzij het iets structureels is, dan gaat Interim Vastgoedbeheer wel overleggen met de eigenaar. Maar als die zegt 'fuck it' zit je er wel mee.'

Hannes: 'Je krijgt ook geen bedenktijd. Wanneer je het huis te zien krijgt, moet je ter plekke beslissen. Weiger je, dan is het aan de volgende persoon op de wachtlijst. Erna krijg je nog eens de kans, maar weiger je opnieuw kom je weer onderaan die lijst te staan.'

Louise: 'En een groot verschil is dat je er op een termijn van 3 weken uitgezet kan worden.'

Dat brengt toch een enorme onzekerheid met zich mee?

Arthur: 'Ja, maar ze gaan het wel melden als ze het eerder weten.'

Louise: 'Ze zeggen ook dat ze dan hun uiterste best zullen doen om een alternatief te vinden, maar dat kunnen ze natuurlijk niet garanderen.'

Hannes: 'Aan de andere kant kan je ook direct vertrekken zonder opzegtermijn of boete.'

Arthur: 'De nadelen wegen zeker niet op tegen de voordelen.'

Wat zijn dan de voordelen?

Arthur: 'De gebruikskost is heel laag. Bij mij is dat 180 euro per maand voor een heel huis. Voor dat geld kan je nergens huren.'

Louise: 'Je kan echt op unieke locaties terecht komen waar je anders nooit zou kunnen wonen: een schooltje, een voormalig bordeel, een oude boerderij of op een kasteeldomein.'

'Leegstandsbeheer is een win-win voor alle partijen. Het is zeker een goede zaak dat beschikbare ruimtes in een stad efficiënter ingevuld worden'

Arthur: 'Ik weet ook van een oude gevangenis waar mensen cohousen.'

Hannes: 'Daarnaast zijn er minder regels in het huis in vergelijking met een huurovereenkomst.'

Arthur: 'Maar je hebt wel pandcontroles om de drie weken. Ze komen dan langs om de staat van het huis te controleren en trekken enkele foto's om naar de eigenaar te sturen.'

Voelt dat niet als een inbreuk op je privacy?

Louise: 'Zolang dat ik dat op voorhand weet, is dat geen probleem.'

Arthur: 'Ze sturen op voorhand een berichtje. Ze zijn daar niet toe verplicht, maar ze doen dat wel. Hoewel ze het bij mij al een paar keer vergeten zijn. Ik heb als eens een onaangekondigde controle gehad nadat ik de avond ervoor volk over de vloer had en nog niet opgekuist had. Dat is dan ambetant.'

Wat voor 'soort mensen' doet er aan leegstandbeheer?

Hannes: 'Ik denk dat dat vooral jongere mensen zijn zonder veel eisen.'

Louise: 'Een werkende single, of een koppel. Geen studenten, want je moet wel een vast inkomen kunnen aantonen. En je hebt best een sociaal vangnet voor het geval dat je vertrekken moet.'

Kan het een oplossing zijn voor diegenen die net buiten de reguliere huurmarkt vallen?

Hannes: 'Ja, in de zin dat het betaalbarer is voor veel mensen. Ook mensen met een werkloosheidsuitkering laten ze toe.'

Louise: 'Als het over vluchtelingen of daklozen gaat, denk ik niet dat het aan Interim Vastgoedbeheer is om daar een oplossing voor te bieden. Veel eigenaars willen dat ook niet, vrees ik.'

Arthur: 'De stad heeft ook veel publieke gebouwen die leegstaan. Die dienen nu soms als crisisopvang maar kunnen ook een tijdelijker karakter krijgen.'

Waarom zou je dit als eigenaar doen?

Louise: 'Ik denk dat eigenaars dit enkel doen als ze het niet kunnen verhuren. Puur om leegstandsbelasting te vermijden. Soms zijn er ook plannen om een huis af te breken en dan ga je geen huurder zoeken met een driejarig contract.'

Hannes: 'Of ze weten niet wat ze met het huis willen doen. Wanneer er een discussie is na een erfenis of als de verbouwplannen lang op zich laten wachten.'

Louise: 'Het is beter voor het gebouw dat wij het onderhouden zodat het niet in verval raakt.'

Arthur: 'We voorkomen ook dat het huis gekraakt of vernield wordt. Leegstandsbeheer is een win-win voor alle partijen. Het is vooral een goede zaak dat beschikbare ruimtes in een stad efficiënter ingevuld worden.'

GMF LEDENVOORDEEL

3 KOFFIES OM JE STRIJD KRACHT* BIJ TE ZETTEN

de 1ste koffie geroosterd op zonne-energie

- €15
KORTING
& gratis levering

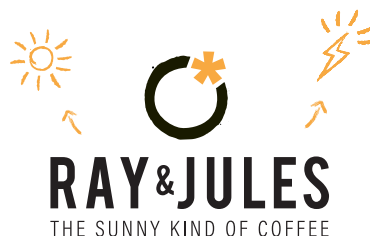

MIGHTY MARY,
POWERFUL PETER &
STRONG STEPHAN

* JOUW KRACHTIG GMF KOFFIEPAKKET 3 X 500 G

Ray & Jules, de 1ste koffie geroosterd op zonne-energie

- 3 intense, biologische koffies uit eerlijke handel
- Uit Honduras, Guatemala en een krachtige blend
- Nu met € 15 korting, voor slechts € 25,85 ipv € 40,85
- Bonen of gemalen naar keuze. **Gratis levering** aan huis

Aanbod exclusief voor GMF leden. Geldig tot 30 april 2023. Max. 3 pakketten per klant

BESTEL ONLINE: ray-jules.com/GMF

Zoë — 'Alles begon met de niet gedragen hemden van mijn grootvader'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer spreken we met Zoë De Cock, die verkozen werd tot student-ondernemer van 2022 met haar duurzaam kledingmerk Renée.

'Ik wil laten zien dat er een andere manier is om mode te maken, zonder mens en milieu uit te buiten' begint Zoë gedreven. 'Met Renée maak ik van kledij, die niet gedragen of verkocht is, nieuwe unieke stuks.'

'Mijn studie modetechnologie was een absolute eyeopener omtrent fast fashion en de hele mode-industrie. Dat wist ik niet. Meer nog, dat wilde ik niet! Toen mijn grootvader tijdens de coronaperiode een deel van zijn amper gedragen hemden wou weggooien, zag ik een kans om te experimenteren. Uit drie hemden maakte ik een kledingstuk. Mijn ontwerpen toonde ik op Instagram'. Tot haar oprechte verbazing bleek er veel interesse. Daarom richtte ze Renée by Zoë op.

'Intussen werk ik vanuit een gedeeld atelier in de Dam-poortstraat en maak ik naast kledingstukjes ook kimono's uit jeansbroeken. Dat doe ik grotendeels zelf, maar sinds kort besteed ik een deel van de productie uit aan een naaiatelier in Mechelen, dat gerund wordt door een Syrische vluchteling. Het sociale aspect is immers essentieel in mijn onderneming.'

'Eigenlijk is Renée heel spontaan gekomen en gegroeid. De start was niet het moeilijkste, als student-ondernemer word je immers goed omringd. Nu is het echter zoeken naar een haalbaar verdienmodel. Ik hoop van Renée mijn fulltime job te maken, maar als dat niet kan, dan stopt het. Ik ga sowieso geen compromissen maken rond materialen of productie buiten België'. Aan het enthousiasme van Zoë zal het alvast niet liggen!
Meer info? www.reneebyzoe.com - @reneebyzoe

txt_An Van Hemeldonck pix_Jurgen Remmerie

De magie van wachten

GMF op zoek naar een duurzaam boeket

Hoe ziet een duurzame bloemensector eruit? GMF gaat op zoek naar antwoorden bij Paulien Verhaest van Blommm en Veerle Campens van Miraflores.

txt_Anke de Sagher pix_Nathalie Samaes, Freepik

Januari. De deurbel gaat. Als ik open doe, krijg ik een grote bos bloemen van Bloomon in mijn handen gestopt. Ze zijn prachtig. Toch voelt het wrang, dit cadeau. Want bloemen als deze slorpen energie en water.

Zo komt een kwart van de winterbloemen van deze bloemenleverancier uit Kenia. Als je weet dat slechts 59% van de Kenianen toegang heeft tot drinkbaar water, hoe fair is het dan om de aanwezige watervoorraden te gebruiken voor het boeket dat ik nu in mijn handen hou?

Bovendien worden die bloemen per vliegtuig naar Schiphol verstuurd. Qua CO₂-emissies kan dat wel tellen. Is het dan beter lokale bloemen aan te kopen? Niet noodzakelijk. De koolstofvoetafdruk van bloemen die gekweekt worden in verwarmde, Nederlandse kassen is namelijk nog groter.

Daarnaast zorgt het toepassen van meststoffen en pesticiden in de klassieke bloemensector voor vervuiling op grote schaal. Volgens

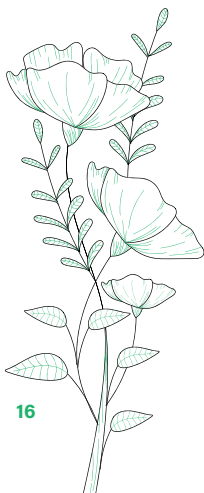

'Natuurlijk vragen mensen tulpen in de winter als je ze wijsmaakt dat half januari het tulpenseizoen start'

cijfers van Milieucentraal worden in de Nederlandse sierteelt 30 kg bestrijdingsmiddelen per hectare gebruikt voor snijbloemen onder glas. Ter vergelijking; voor groenten onder glas is dat 12 kg/ha. Bovendien hebben bloemen in een kas minder bestrijdingsmiddelen nodig: in open velden ligt het verbruik dus hoger. Bij bloemen zijn er geen residu-eisen (hoeveel restanten van beschermingsmiddelen op producten mogen achterblijven) zoals bij groenten en fruit. Dit speelt mee in het overmatig gebruik van deze middelen in de bloemensector én in het

gebrek aan transparantie over het gebruik ervan, zeker wat betreft bloemen uit het buitenland. In landen als Kenia of Ecuador zijn de regels namelijk een pak minder streng dan in Europa.

'Het is zo jammer,' zegt Paulien Verhaest van het Gentse Blommm, de eerste bloemenwinkel in de Benelux met een biolabel. 'Een boeket zou vreugde moeten brengen, troost moeten bieden, of dienen om in schoonheid afscheid te nemen van een geliefde. Maar eens ik wist ten koste waarvan zo'n boeket gaat... Daar is helemaal niets moois aan.'

op die eerste bloem

Veerle en Vanessa – Miraflores

Het is de reden dat ze Blommm oprichtte, vertelt ze bij een kop dampende koffie in haar nieuwe zaak aan de Krommewal. Blommm is missiegedreven, in plaats van winstgedreven. 'Iets wat je anno 2023 eigenlijk van de ganse sector zou mogen verwachten,' zegt ze. Met blinkende ogen vertelt ze me over die missie: de sector verduurzamen. Maar hoe doe je dat?

Vraag en aanbod

Ten eerste werkt Verhaest met een heel ander concept dan de klassieke florist. Het klassieke systeem is er één van vraag en aanbod, maar die vraag wordt sterk gestuurd door marketing. 'Natuurlijk vragen mensen tulpen in de

winter als je ze wijsmaakt dat half januari het tulpenseizoen start.' Zelf werkt ze enkel met wat het veld te bieden heeft. Dat houdt noodzakelijkerwijs ook een winterstop in. Is dat geen doodsteek voor de kleinhandel? 'Het antwoord ligt in diversifiëren,' zegt Verhaest. Ze verkoopt 's winters droogbloemen en kamerplantjes, stelt kruideninfusies samen en biedt workshops aan. 'Als er 's winters geen snijbloemen zijn, dan is dat zo. Bovendien heeft het best iets magisch, dat wachten op die eerste bloem. Een beetje zoals uitkijken naar Kerstmis,' glundert ze.

Biologische teelt

Dat diversifiëren is ook op het veld noodzakelijk, zeker in de biologische teelt, weet Veerle Campens van Miraflores, die bloemen teelt op haar veld in Zomergem. 'Een variëteit aan bloemen helpt de verspreiding van ziektes en plagen tegengaan. Bovendien biedt dat een buffer tegen klimaatverandering: door meer verschillende soorten te telen, kunnen we ook in extremere weersomstandigheden bloemen aanbieden.' Aandacht voor de bodem is hierin belangrijk. 'Met grootschalig gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen, put je op de lange termijn je bodem uit en maak je alle organis-

men stuk. Ik werk hard aan een veerkrachtige bodem die mijn planten gezond houdt en in de zomer tegen een stootje kan.' Dat doet Campens onder andere door te mulchen en de bodem zo min mogelijk te bewerken. Het vergt een andere manier van telen dan in de klassieke sector, maar trekt meer insecten en zorgt voor een robuustere grond vol gezonde organismen.

Wetgeving

Niet enkel kleinhandel en telers moeten hun aanpak wijzigen, ook de politiek moet mee. 'Vaak wil een consument wel een duurzame keuze maken, maar wordt hij niet correct ingelicht,' zucht Verhaest. Bij Blommm komt elke bloem van een Vlaams veld. Bij de klassieke florist of supermarkt is het raden naar de herkomst, want er is geen wettelijke verplichting om dat te vermelden, zoals dat bij groenten en fruit wél moet. 'De consument heeft recht op die informatie, zodat hij zelf een keuze kan maken.'

Voor mij is die keuze alvast gemaakt. Ik hoef geen uit Kenia geïmporteerde bloemen vol pesticiden op Valentijn. En mijn volgende boeket mag gerust een stuk minder bombastisch. Ik kijk er alvast naar uit, met dezelfde magische verwachting als Kerstmis.

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden
van natuurpunt

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

tintelijn

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelijn voert ook werken uit bij je thuis.

DE NATUURVERFWINKEL

Bij Tintelijn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Nood aan inspiratie of informatie? Kom eens langs! Onze experts zijn van vele markten thuis.

info@tintelijn.be • 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

Hossi — 'Ik heb altijd zaadjes van fruit in mijn jaszak, ik gooi die overal in het rond'

Hossi Ranjber_66
roots_Iran

Hossi Ranjber (66) kwam na omzwervingen in India, Pakistan, Nepal en Europa als 30-jarige toevallig in Gent terecht. Hij werd verliefd op onze stad en noemt haar 'zijn langste relatie'. Hij zet zich al jaren in voor Let's Save Food (LSF).

'LSF redt voedseloverschotten van supermarkten, bakkers en restaurants van de afvalberg. Elke dag halen we voedsel op en delen het vervolgens weer uit op onze verdeelpunten. We begonnen in Gentbrugge, maar nu zijn er al zes punten in Gent. In Wetteren is er een team actief en straks gaan we ook in Melle en Eeklo aan de slag.'

'Iedereen kan bij ons terecht voor een heleboel voedsel aan de prijs van 1 euro per afhaalmoment. De ophaling en verdeling wordt gedragen door uitsluitend vrijwilligers, onze enige kost is het onderhoud van onze fietsen. Met het geld dat we overhouden planten we bomen in Congo in samenwerking met Faja Lobi.'

'LSF heeft zowel een ecologische als een sociale missie: dat vind ik prachtig. Als kind sliepen we op daken en keken we naar de sterrenhemel, het heelal. Wij zijn dat universum, we zijn de natuur. Een mens is niet meer of minder waard dan een kip of een aap. We zijn allemaal dezelfde natuur en leven met dezelfde bedoelingen. Dat is wat alles verbindt.'

'Ik maak me geen zorgen om de toekomst, ik probeer vandaag te leven. Mensen zijn flexibel en vinden oplossingen. Ik ben dankbaar voor de rol die ik dagelijks kan spelen binnen LSF. Ik heb ook altijd zaadjes van fruit in mijn jaszak. Ik deel ze uit aan mensen of strooi ze overal in het rond, zomaar in de natuur. De natuur weet wel hoe het moet.'

txt_ Bart Bauwens pix_Jurgen Remmerie

Hoe duurzaam zijn elektrische

Over de pro's en cons van de e-bike

Stad Gent wil inzetten op een divers aanbod aan duurzame vervoermiddelen, waaronder elektrische deelfietsen van Dott, herkenbaar aan hun lichtblauwe frame en rode velgen. Het Nederlandse bedrijf kreeg van Stad Gent de toestemming om 600 e-deelfietsen en - via onderaanneming BAQME - 150 elektrische deelbakfietsen uit te rollen over een groot gebied, gaande van Wondelgem tot Zwijnaarde.

txt_Guy Trachez pix_Zjef De Loose, Platicon

Deelmobiliteit

Stad Gent zet al langer in op het promoten van deelfietsen. Zo geniet de Gentenaar al enkele jaren van de deelfietsen van Donkey Republic en zijn er de Blue-bikes aan station Gent-Sint-Pieters en Dam-poort. Recent volgde Mobit als nieuwe deelfietsaanbieder. Die initiatieven ressorteren onder de deeleconomie en kunnen we alleen maar toejuichen. Hoe meer mensen een fiets delen, hoe minder individuele fietsen

Deze deelsystemen beantwoorden bovendien aan een aantal principes zoals die van Product-as-a-Service en Pay-as-you-use. Dat wil zeggen, goederen lenen of consumeren als dienst. Klanten worden geen eigenaar van het product, maar nemen er een abonnement op en betalen een periodieke vergoeding of een vergoeding per gebruik. De producent blijft eigenaar en blijft dus verantwoordelijk voor onderhoud en herstel. Dat zorgt er ook voor dat producenten voor de beste kwaliteit kiezen.

Gebruiksgemak

Recent kwam daar dus een nieuwe speler bij, namelijk Dott, als aanbieder van elektrische deelfietsen. De fietsen zijn heel makkelijk en snel te ontleen: app openen, QR-code scannen, fiets ontgrendelen en je bent vertrokken. Het aanbod is bovendien enorm. Ze kunnen in elke fietsenstalling

er worden gefabriceerd. Dat betekent minder materialen, minder grondstoffen en minder afgedankte fietsen in (soms overvolle) fietsenstallingen.

'Hoe meer deelfietsen, hoe minder grondstoffen, materialen en afgedankte fietsen'

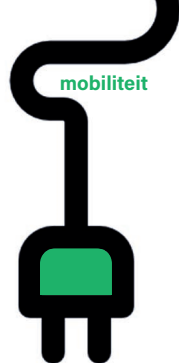

in Gent worden geparkeerd en zijn bovendien niet duur: voor 3,50 euro kan je twee ritten van telkens een half uur afleggen, te benutten binnen de 24 uur. Dat is vergelijkbaar met de prijs van een busticket.

Maar zijn e-bikes ook duurzaam?

Dat is een vraag waar je moeilijk eenduidig op kan antwoorden. Laat ons even uitzoomen. Als je wil weten of e-bikes een zegen zijn voor duurzaamheid, dan moet je bekijken welke voertuigen de e-bikes vervangen en voor welke trajecten ze dit doen.

Rijd je normaal met de auto naar het werk en beslis je om vanaf morgen de elektrische fiets te nemen? Dan is jouw keuze milieuvriendelijker. Met een e-bike stoot je immers niet rechtstreeks CO₂ of roet uit. Geen stinkende en

sche fietsen?

schadelijke uitlaatgassen dus. Het is natuurlijk wel zo dat de accu van de e-bike frequent opgeladen moet worden. Daarbij is de vraag telkens: wordt de stroom die daarvoor nodig is opgewekt uit fossiele brandstoffen, kernenergie of hernieuwbare energie?

Accu's

Wat vaststaat is dat de productie van de accu milieubelastend is. Bij de productie van lithium-ion batterijen komt veel CO₂ in de atmosfeer terecht en moeten er grote hoeveelheden van andere grondstoffen zoals kobalt en nikkel worden gewonnen. Bovendien heeft de fietsaccu een gemiddelde levensduur van 'amper' vijf à zes jaar en

is daarna aan vervanging toe. Door op een goede manier om te gaan met de accu kan de levensduur wel wat worden verlengd.

De ontginning van grondstoffen voor batterijen zal de komende decennia in een razend tempo toenemen. Dat gaat niet zonder impact op mens en milieu. Zo bevindt ongeveer 50% van de wereldwijde kobaltreserves zich in de Democratische Republiek Congo (DRC), en 99% van de lithiumreserves in Chili, Argentinië, Australië en China. Het is op z'n zachtst gezegd een uitdaging om op een verantwoorde manier om te gaan met deze groei in de mijnbouw. Zo is de kobaltmijnbouw in DRC berucht om zijn slechte

arbeidsomstandigheden, kinderarbeid en corruptie. De productie van lithium in Zuid-Amerikaanse zoutmeren kost veel water en veroorzaakt droogte en verdrogging, wat leidt tot conflicten tussen de lokale bevolking en mijnbouwbedrijven. Samengevat: hoe zorgvuldiger we met batterijen omgaan, hoe minder nieuwe grondstoffen -met bijhorende lasten en nadelen- we nodig hebben.

Straks circulair?

In de sector lopen hoopvolle proefprojecten waarbij men tracht accu's een tweede leven te geven om zo het circulaire denken te concretiseren. *'Samen met partners hebben we met succes volledig repareerbare batterijen voor onze voertuigen getest en in gebruik genomen. We hebben oplossingen voor batterijen die het einde van hun levensduur bereiken, en we onderzoeken manieren om oude batterijen te gebruiken als bron voor nieuwe batterijen, waarmee we de cirkel rondmaken'*, aldus Dott.

'De drempel om de gewone fiets te nemen neemt alsmaar toe'

Beweging en gezondheid

Als het aankomt op beweging en gezondheid heeft de fiets op pure spierkracht een streepje voor. Dat neemt niet weg dat de e-bike nuttig is en vele mogelijkheden biedt. Denk maar aan oudere mensen of mensen slecht te been, of voor langere ritten of wat meer boodschappen. Of voor een stevig woon-werktraject van 20 km (in een glooiend landschap).

GEVELTUINEN EN STADSTUINEN

PERKWERK.BE

GROEN
GROENER
GROENSELS

Gents meest ecologische restaurant:
100% biologisch én vegan

Lekker GEC
KM Hendrikaplein 6 (tov Gent Sint Pieters)
www.lekkergec.be

DE GOEDE ZAAK

*Zin in heerlijk duurzaam eten?
Wij koken naar
jouw smaak en budget*

lente- of communiefeest • verjaardagsfeest •
huwelijk • teambuilding • bedrijfsevent

www.de-goede-zaak.be

*Ontdek onze webshop
met biologisch lekkers*

seitan • broodbeleg • ontbijtgranen

www.seitan.be

www.OHNE.be

Natuurlijk onverpakt.

Biologische, lokale en onverpakte
KRUIDENIER

Deze advertentie geldt als
KORTINGSBON van 10% bij
OHNE Gent

In dergelijke gevallen zou men vroeger sneller teruggegrepen hebben naar de wagen, waar nu de e-bike (of *e-cargo bike*) een duurzamer alternatief kan betekenen.

Algemeen stellen we vast dat de klassieke fiets inboet aan belang, ten voordele van de e-bike. Dat betekent een hogere milieudruk, maar ook minder calorieverbranding, zeker bij hoge trapondersteuning. En dit in een maatschappij waar we steeds minder bewegen. Dat heeft dan weer gevolgen voor onze gezondheid en de maatschappelijke kost voor ons gezondheidssysteem. Het tegenargument luidt vaak dat e-bikers gemiddeld vaker hun elektrische fiets gebruiken en langere afstanden afleggen. Uiteindelijk verbruiken ze dus méér energie.

Een kanttekening is hier op zijn plaats. Als de drempel om te trappen groter wordt door een comfortabel en snel alternatief, wordt de gewone fiets (zowel fysiek als mentaal) steeds onaantrekkelijker. Waar

vroeger een fietsrit van pakweg 15 km als lastig werd ervaren, is dat door de opkomst van de e-bike vandaag 10 km en morgen 5 km. Dit is overdreven, maar de drempel om de gewone fiets te nemen neemt alsmaar toe eens je gewoon bent geraakt aan een sneller en comfortabeler alternatief.

De moeilijkheid is en blijft: vanaf welke afstand vervangt de e-bike de wagen en wanneer de gewone fiets? Dat hangt ook af van persoon tot persoon. Bovendien spelen tal van andere factoren een rol, zoals de weersomstandigheden, verkeerscongestie, de aan- of afwezigheid van goede en veilige fietsinfrastructuur, etc.

Substitutie-effect

Er wordt vandaag veel onderzoek gevoerd naar dit zogenaamde vervangingseffect. Dat wil zeggen: vervangt de e-bike voornamelijk de auto, of toch eerder de gewone fiets? De resultaten zijn niet eenduidig en hangen sterk af van de context. Zo deed een team van

wetenschappers aan de TU Delft onderzoek naar dit vervangingseffect in Nederland. In een studie van 2021 laten ze zien dat de substitutie-effecten tussen e-bikes en de concurrerende vervoerswijzen (auto en openbaar vervoer) niet zo groot zijn als eerder gerapporteerd. Over het algemeen verminderen e-bike-verplaatsingen de klassieke fietsverplaatsingen in Nederland aanzienlijk, wat beleidsmatig als een ongewenst effect kan worden beschouwd.

Voor woon-werkverkeer vervangt de e-bike ook autoritten. De auteurs onderstrepen echter wel het belang van de lokale context. In landen zoals Nederland of Denemarken speelt de fiets een belangrijke rol in dagdagelijkse verplaatsingen. In bv. Brussel daarentegen, geteisterd door enorme verkeerscongestie, is het aannemelijk dat de elektrische fiets eerder de wagen zal vervangen.

‘De ontginning van grondstoffen voor batterijen zal de komende decennia in een razend tempo toenemen’

Welke modal shift er met de e-deel-fietsen in onze stad wordt gecreëerd weten we vandaag nog niet. Zou de Gentenaar anders te voet gaan, de eigen fiets nemen, zich met de bus of de wagen verplaatsen? Daarover zijn er momenteel nog te weinig gegevens. Misschien wel iets voor uw favoriet Front om dit uit te pluizen!

Maar onthoud alvast dit, *ladies and gentlemen of the class of '23*: niets zo duurzaam als de gewone (deel)fiets. Trappen maar, zou ik zeggen!

Het nieuwe boek van Steven Vromman

Het boek heeft de enorme gave dat het in zeer duidelijke en leesbare taal de ernst van de situatie op een rijtje zet maar ons niet doet verstijven van schrik. De klemtoon ligt op actieve hoop, de kracht van netwerken en de noodzaak van verbinden. Het staat boordevol concrete handvatten.
— Stefaan Segaert

In Gent te koop bij Blommm,
Lokaal, Ohne, Limerick en
Rosa. Te bestellen via
www.lowimpactman.be

HOTA

SAMEN BIO-ECOLOGISCH
BOUWEN MET HOUT

NIEUW: NU OOK TINY HOTA HUISJES!
HOTA.BE/TINY-HOUSE

HOTA WERFT AAN, KIJK OP
HOTA.BE/VACATURES

O.A. MEDEWERKER ADMINISTRATIE EN COMMUNICATIE

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

**CASA de
CICLISTAS**
HELPT JE GRAAG OP WEG

SANTOS – HASE –
WOOM – MTB CYCLETECH

Thuisopbaring

Samen denken en doen

Zonder protocol

Ecologisch

Afscheid op eigen wijze

ANDERZIJD

EIGENZINNIGE UITVAART

Anderzijds

Wolterslaan 83, 9040 Sint-Amandsberg

0474 56 15 23 goedele@anderzijds.com

www.anderzijds.com [fb/anderzijds.gent](https://fb.com/anderzijds.gent)

Het groen achter de oren

Daar is de lente! Daar zijn ze weer, de zomerfietsers! Gelukkig lopen hun busabonnementen niet allemaal tegelijk af. Ze vervoegen ons druppelsgewijs, zo kunnen wij, altijdfietsers, geleidelijk aan wennen aan de drukker ochtendspits.

Ook voor hen is het altijd weer wennen. Hoe werkt dat schakelen nu ook weer? Waar staan de paaltjes? Hoe snij ik deze bocht het beste aan?

Klein bier echter, vergeleken met de moedige groentjes die 2023 hebben uitgekozen als het jaar van hun transitie en voor de allereerste keer in hun leven met de fiets gaan werken. Je plukt ze er zo uit, die dappere beloften. Het zijn zij die proberen in de grootste versnelling de brug op te rijden, en hoewel ze daarin slagen door fanatiek met hun bovenlichaam elke pedaalslag, links, ja, rechts, ja, kracht, bij, te, zetten, zwalpen ze vervaarlijk heen en weer, waardoor het kunst- en vliegwerk wordt om ze voorbij te peddelen.

Soms hebben ze kinderen bij, junioren, op iets te grote fietsen, en die koters weten ook al niet wanneer ze nu juist het hendeltje van die versnelingen naar links of naar rechts moeten duwen, en plots zijn ze niet meer bergop aan het rijden, maar staan ze stil. Afstappen en te voet naar boven. Soms zie ik er zo eentje de brug op lopen, dan heb ik het stilvalmoment gemist, en denk ik, die heeft een probleempje, het kettinkje eraf of zo, ik zal maar stoppen, nee dat is opdringerig, doorfietsen Lisa, nee stoppen, vragen dan, hé, alles oké? Dan pas zie ik hun blazende gezichtjes en iets verderop een ouder, ook maar afgestapt om op zoonlief te wachten, dat was stiekem meegenomen, even uitblazen en dat fluohesje rechtekken.

Als het regent is het ook een heel theater. Ik zag er eens eentje, die droeg zo'n festivalponcho uit dun zakkenplastic. Flapperde me gezwind voorbij, motor op de hoogste stand. Even verderop was het dingetje aan flarden gewapperd en stond

Hulde aan de nieuwe fietser!

Lisa Maréchal

ons aspirantje in de striemende regen de restanten bij elkaar te zoeken. Ik had wel medelijden, maar geen extra jas.

Aan de helmen kan je 't ook zien, op een koude dag. Die staan op zo'n dag te hoog op hun hoofden met eronder zo'n veel te dikke fleecemuts. Het is toch koud? Maar waarom hebben ze het dan zo warm, vragen ze zich collectief af, behalve aan hun handen, daar moeten ze nog iets op vinden. Ze voelen hun vingers haast niet meer en hun tenen ook al niet. En pijn doet het ook als ze op werk aankomen en die handjes stilaan weer opwarmen, en ze krijgen ook het gespje onder hun kin niet los met die bevroren klauwen.

Schattig toch, die debutanten? Ooit was ik er ook een. Als je er een paar ziet, moedig hen dan aan! Goed bezig! Doe zo verder! Je komt er wel! En bedankt voor alles: het wegdoen van je auto, het fietsen, het stuntelen en ook sorry voor het lachen!

En weet je wat ik zeker weet? Ze doen het niet voor hun eigen gezondheid of omdat ze de prijzen aan de pomp niet meer willen betalen. Ze doen het omdat de doemdagklok op negentig seconden voor twaalf staat.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Duurzaam reizen

In vliegtuigen is veel te weinig beenruimte en vliegen is slecht voor het klimaat. Ga dus ook deze zomer voor een zomer zonder vliegen, want vliegen is voor vogels! Deze drie websites helpen je op weg.

www.bahn.de

Kijk niet enkel op de website van de NMBS om internationale treintickets te boeken, maar check zeker ook eens de prijzen bij de treinmaatschappij van het land van je bestemming, want dat kan soms goedkoper uitdraaien. Nog een tip: leg de reis tot aan de Belgische grens af met een Standard Multi, boek apart een goedkoop ticket tot Aken en vanaf daar een ticket naar je bestemming.

www.seat61.com

De man in stoel 61 is een Engelsman die ongeveer

DIY hair styling clay wax

Weet jij wat je allemaal in je haar smeert? Veel producten bevatten heel wat omstreden chemicaliën. Gelukkig kun je snel en gemakkelijk zelf haarproduct maken met 4 natuurlijke ingrediënten die je bij iedere DIY cosmeticawinkel kan vinden:

- 2 el plantaardige was (bv. soja-, raapzaad- of koolzaadwas)
- 2,5 el kokosolie (ongeraffineerde ruikt naar kokos, geraffineerde ruikt niet)
- 2,5 el plantaardige olie (bv. olijf- of amandelolie)
- 10 tl kleipoeder (bv. bentoniet, kaolin of groene klei)

Instructies

Smelt de was au bain marie op een laag vuur of in de microgolfoven met intervallen van 30 seconden tot het volledig doorzichtig is.

op weg met de trein

onze hele planeet heeft afgereisd per trein en daar een zeer uitgebreide site heeft over opgezet. Eerlijk is eerlijk: de man van de 61 biedt misschien wel té veel informatie en zijn layout is helaas ook ergens in de nillies blijven hangen.

www.rome2rio.com

Busje komt zo! Super handige site voor eens je op je bestemming bent en daar een bus of boemeltrein wil nemen. Wij probeerden rome2rio uit in verschillende landen en kunnen het bevestigen: het werkt! Dat moment in pakweg Umbrië of Zuid-Engeland dat de bus van respectievelijk Busitalia of Stagecoach West de hoek omdraait op het uur dat rome2rio beweert: kicken!

txt_Toby Lauwerier pix_Wikimedia

met een matte textuur voor kort haar

Tip: bespaar afwas en smelt het meteen in een stevig glazen potje.

Roer de kokosolie erdoor tot deze gesmolten is. Haal van het vuur en roer de olie en klei erdoor. Laat afkoelen en roer om het kwartier nog eens om. Eenmaal op kamertemperatuur kan je eventueel nog enkele druppels etherische olie toevoegen zoals rozemarijn of lavendel. Bewaar in een afgesloten potje. Na enkele dagen is het helemaal uitgehard.

Gebruik

Wrijf een vingertopje haarwax in je handen tot het warm is. Masseer het door je handdoekdroog haar, bovenaan te beginnen.

Style en restyle de hele dag lang!

txt_pix_Zjef De Loose

Hartige ovenschotel

Zoete aardappel, paprika en couscous met pittige saus

kooktijd

skills

Couscous, *the food so nice they named it twice*. Maar deze keer op een manier zoals je er nog nooit eerder van smulde!

txt_pix_Mari Maris

Ingrediënten

Ovenschotel

- 2 zoete aardappelen
- 2 rode paprika's
- 2 tl korianderpoeder
- 4 lente-uitjes
- 1 tl gerookt paprikapoeder
- 2 tl gemalen komijn
- 200 g couscous
- peper en zout
- 1 el sojasaus

- enkele takjes citroenmelisse (optioneel)
- 6 el olijfolie

Saus

- 100 g veganaise
- 1/2 limoen
- 1 rode ajuin
- 100 ml sojaroomb
- 2 cm gember
- 1 mespunt harissa

Bereiding

Ovenschotel & saus

- Verwarm de oven voor op 200°, bereid de couscous volgens instructies op verpakking. Schil en snij de zoete aardappels in blokjes van 1 cm. Verwijder de zaadlijsten uit de paprika's en snij ze in dezelfde kleine blokjes. Leg alles in een grote ovenschaal.
- Bestrooi de zoete aardappel en paprika met komijn, koriander, paprika, peper en zeezout en overgiet met olijfolie en sojasaus. Meng goed en zet de schaal 20 minuten in de voorverwarmde oven.
- Snij de lente-uitjes in dunne plakjes. Voeg de couscous en lente-uitjes bij de nog warme zoete aardappel en paprika en meng alles goed.
- **Saus:** snipper de rode ui, meng met de rest van de ingrediënten en mix (staafmixer of blender) tot een gladde saus.
- Serveer de saus bij de ovenschotel en werk af met blaadjes citroenmelisse. Smakelijk!

[Ontdek meer recepten op proveg.be](#)

Debat over sociaal verantwoord renoveren

Uit onderzoek van De Tijd blijkt dat de hoge energieprijzen de Belg weinig aanzetten tot renovatie. Wanneer we de klimaatcrisis ernstig nemen, is dit nochtans een conditio sine qua non om ons energieverbruik te doen dalen. GMF organiseerde samen met Avansa, Domus Mundi en Saamo Gent op 16 februari een debat over het belang van renovatie in het kader van de energietransitie, en hoe we iedereen daarin meekrijgen

txt_Michaël Verest pix_Thijs Michiels; Marie Bockaert

Iedereen mee in de energietransitie?

Tine Heyse (Gents schepen Wonen en Klimaat, Groen), Andries Gryffroy (Vlaams parlementslid, voorzitter Commissie Vlaams Energie- en Klimaatplan, N-VA), Koen Schoors (hoogleraar economie UGent, bestuurder Energent) en Joy Verstichele (coördinator Vlaams Huurdersplatform) lieten hun licht schijnen over vijf stellingen onder leiding van moderator Luce Beeckmans (professor stads-architectuur, KULeuven).

1. Hoe gaan we het grote energetisch ontoereikende woonpatrimonium renoveren?

Doen we dit collectief of via leningen/premies die het indi-

vidu ten goede komen? Het is efficiënter de woningen per wijk aan te pakken, hoewel uit de praktijk blijkt dat dit geen sinecure is: overleg en bureaucratische logheid zorgen voor vertragingen die we ons niet kunnen permitteren. Om de barrières te slechten die ervoor zorgen dat mensen niet renoveren, moeten we niet alleen rekening houden met het financiële plaatje maar ook met de woonkwaliteit. Opvallend was dat politici Gryffroy/Heyse meer heil zagen in een individuele benadering dan Schoors/Verstichele, wat leidde tot meer nadruk op sensibilisering en informatieverstrekking.

2. Mattheuseffect

Hoe kunnen we vermijden dat het grootste deel van de steunmaatregelen naar de hoogste inkomensgroep gaan? Volgens Gryffroy moeten we dit effect nuanceren. Omdat de banken geen interesse hadden om renovatieleningen uit te schrijven, heeft de (Vlaamse) Overheid die taak op zich genomen, met gunstige voorwaarden. Dat alle inkomensgroepen hierbij gebaat zijn, ziet hij niet als een probleem. Elke kWh minder is winst. Ook Heyse is voorstander van leningen: het geld komt vóór de verbouwing bij de burger terecht, in tegenstelling tot een premie. Dat het geld daarna terug naar de overheid vloeit,

is mooi meegenomen. Ook zij nuanceert het mattheuseffect: de Gentse premies kwamen voor 60% terecht bij de laagste inkomensgroep omdat er rekening werd gehouden met het inkomen. Bijkomende voorwaarden kunnen dus dat mattheuseffect temperen. Vermeld moet worden dat de Gentse stadspremies ondertussen zijn afgeschaft. In tegenstelling tot leningen vloeiden die niét terug naar de gemeentekas. Er zijn wel nog Vlaamse verbouwpremies

3. Steunmaatregelen zijn onvoldoende voor de meest kwetsbaren

Initiatieven als 'Gent knapt op' (waarbij Stad Gent de renovatie van slechte woningen betaalt voor mensen met een laag inkomen) moeten volgens Schoors worden opgeschaald, en liefst door coöperatieven. Op die manier is er geen nood aan een verschillende aanpak voor arm en rijk, hoewel er wel compensatie kan zijn voor de laagste inkomensgroep in de vorm van certificaten. De kritiek hierop is dat het allemaal te lang zou duren: de overlegmomenten en de extra (psychologische) begeleiding vertragen alles. Een soepeler wetgevend kader waarbij bijvoorbeeld plattensers van zonnepanelen voor appartementsblokken zelf hun elektriciteit kunnen verkopen, kunnen de boel versnellen.

4. Hoe zorgen we ervoor dat kwetsbare huurders tijdens een renovatie niet uit de boot vallen?

Deze vraag mag niet verengd worden tot alleen het energie-vraagstuk. Er moeten koppelingen gemaakt worden met woonkwaliteit, toegang tot informatie enzovoort. Hier wringt het schoentje op de huurmarkt: slecht onderhouden woningen brengen het meeste op. Ook moeten we ervoor zorgen dat de huurmarkt groot genoeg blijft, zodat de prijzen laag blijven. De vraag zal immers blijven stijgen.

5. Kan investeren in sociale huisvesting bijdragen aan een sociaal rechtvaardige energietransitie?

Voor de 20% laagste inkomens is sociale huisvesting de enige manier om menswaardig te wonen. Dus in plaats van de voorwaarden telkens aan te scherpen voor een sociale woning, kunnen we die beter verlagen én de bouw ervan aangrijpen om innovatieve technieken te gebruiken om dit patrimonium het meest energiezuinig te maken. Blinde experimenten zijn dan ook niet aan de orde: eerst luisteren naar de bewoners, dan pas actie ondernemen. Het huidige woonbeleid is eerder andersom.

6. Conclusie

De transitie zal niet van een leien dakje lopen. Financiële triggers voor individuen kunnen in theorie resulteren in snelle actie, maar in de praktijk blijkt dit tegen te vallen. Ook de nadruk van politici op sensibilisering en informa-

'Hoe kunnen we vermijden dat het grootste deel van de steunmaatregelen naar de hoogste inkomensgroep gaan?'

tieverstrekking kan op een koude steen vallen: de laagste inkomensgroep heeft sowieso een informatieachterstand, waardoor het probleem veel dieper gaat. Ook collectieve actie lijkt geen zaligmakende oplossing. En voor de panelleden die enkel geld als trigger zagen voor actie: ze stelden geld gelijk met besparing. Echter, de laagste inkomensgroep heeft geen geld, en kan dus ook niet (investeren om te) besparen. Het wordt nog een lange transitie.

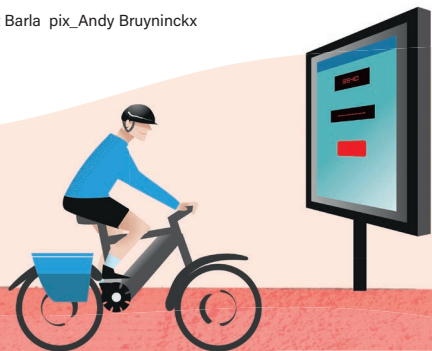

GMF telt mee

Het belang van cijfers

GMF telt, monitort en inventariseert graag. Op die manier worden evoluties, problemen, maar ook kansen inzichtelijk gemaakt. Cijfers zijn bovendien makkelijk communiceerbaar, waardoor ze eenvoudiger worden opgepikt door media, politiek en burgers. In dit artikel vind je een bloemlezing van tellingen en inventarisaties waar GMF tal van vrijwilligers de afgelopen jaren hun schouders mee onder zetten.

txt_Bert Barla pix_Andy Bruyninckx

Fietspendelaars

In mei 2022 organiseerde GMF voor de 8e keer een simultaantelling van fietspendelaars. 45 vrijwilligers telden tijdens de ochtendspits alle fietsers die langs 35 telpunten het gebied binnen de stadsring in- en uitreden. Ze telden in totaal 13.198 fietsers richting centrum, een nieuw record.

'Het lijkt misschien logisch dat het aantal fietsers stijgt. We zien het ook in het straatbeeld. Maar een cijfer geeft duidelijkheid en wordt makkelijker opgepikt door de media. Het is fijn dat op die manier ook positieve trends in het nieuws komen'
Roselien Lapon, GMF-vrijwilliger

Peuken

In opdracht van Stad Gent ruimden en telden 39 GMF-vrijwilligers peuken op 52 locaties.

'In het eindrapport formuleerde GMF een aantal beleidsaanbevelingen voor Stad Gent om deze meest voorkomende vorm van zwerfvuil aan te pakken'

Iris Verschaeve, GMF-medewerker

Locaties voor toekomstbomen

Na een oproep van GMF in 2021 gaven Gentenaars 150 mogelijke plekken door voor toekomstbomen. Dat zijn bomen die heel groot en oud mogen worden. Na screening door de GMF-bomenwerkgroep en de Groendienst bleven 49 geschikte locaties over. Deze worden nu stelselmatig beplant. Een nieuwe oproep in 2022 leverde ruim 100 bijkomende suggesties op.

'Met het project tonen we aan dat er een draagvlak is voor het planten van grote bomen die de kans en de garantie krijgen om lang te leven'

Dirk Waelpuut, GMF-vrijwilliger

Fietsende kinderen

Sinds 2016 wordt jaarlijks het aantal fietsende kinderen op de Stropbrug geteld. Vanaf 2021 wordt ook meegeteld op de nieuwe Louisa d'Havébrug. Het aantal fietsende kinderen verdubbelde er op 6 jaar tijd. 'Er bestaan weinig cijfers over fietsende kinderen. Terwijl het een goed idee is om bij de (her)inrichting van openbaar domein te vertrekken vanuit een kindperspectief'

Barbara Janssens, Ledeberg Breekt Uit

Modal split

Straatvinken en Telraam zijn beiden burgerwetenschapsprojecten, waarbij burgers verkeersdata verzamelen over de modal split, oftewel de verdeling tussen vrachtauto's, auto's, fietsers en voetgangers in een bepaalde straat.

Data die ook meer en meer door de stad wordt gebruikt voor haar mobiliteitsbeleid.

'De resultaten van Straatvinken en Telraam geven een indicatie over welke straten bijkomend in aanmerking komen als fietsstraat'

Thijs Michiels, GMF-medewerker

Fijn stof

Van 2019 tot 2022 organiseerde GMF 12 workshops waarop in totaal meer dan 200 deelnemers een fijnstofmeter bouwden.

De metingen zijn te volgen op <https://gentenair.be>.

'Door zelf fijn stof meten worden mensen zich meer bewust van luchtvervuiling. Burgerwetenschap draagt zo bij aan draagvlak voor maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit'

Jeroen Staelens, GMF-vrijwilliger

Gesloten winkeldeuren

Waar in 2019 GMF-vrijwilligers bij maar 50% van de winkels op een winterdag een gesloten winkeldeur aantroffen, was dit percentage in 2023 gestegen tot 75%.

'De positieve trend zal voor een groot deel komen door de energiecrisis, maar ook een deel door sensibiliseren van de winkeliers én de klanten'

Joke Claeys, GMF-vrijwilliger

Koelkasten zonder deuren

In 2019 waren in de meeste Gentse supermarkten nog altijd open koelkasten te vinden. GMF telde maar liefst 2.087 m² aan koelkasten zonder afsluiting.

'Het feit dat supermarkten veel geld en energie verspillen door openstaande koelkastdeuren werd opgepikt door het vakmagazine van de retailsector Gondola'

Pieter Nuytinck, GMF-voorzitter

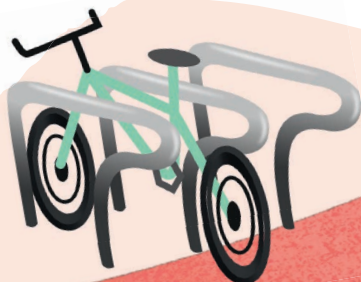

Quick-wins voor ontharding

In 2020 zochten GMF-vrijwilligers in Ledeberg en Gentbrugge naar ruimte voor ontharding. Op amper 1 km² vonden ze maar liefst 208 plekken met niet-functionele verharding.

'We ondervonden dat veel buurtbewoners warm lijken te lopen voor meer groen in de wijk. De stad heeft onze inventaris ook gebruikt voor hun lijst met toekomstige onthardingsinitiatieven'

Jeftha Blezer, GMF-vrijwilliger

Fietsenstallingen

In december 2022 telden vrijwilligers van GMF voor de 8e keer fietsen en fietsstallingen rond het station Gent-Sint-Pieters. Het resultaat: 15.541 fietsen tegenover slechts 12.157 fietsstallingen. Het structurele tekort aan fietsplaatsen is helaas enkel vergroot.

'In De Standaard reageerde zowel Stad Gent als NMBS op onze telling en bevestigden ze allebei de noodzaak van voldoende fietsstallingen rond het station'

Pieter Nuytinck, GMF-voorzitter

ECO + FAIR FASHION BIJ SUPERGOODS GENT

NIEUW BINNEN: KUYICHI

Groot nieuws voor de denim fans! Vanaf nu hebben we ook een collectie van Kuyichi binnen, voor hem en haar. Dit Nederlandse merk maakt al meer dan 20 jaar duurzame jeansbroeken uit biokatoen en andere milieuvriendelijke stoffen, allemaal zo eerlijk mogelijk! Nu dus nog meer keuze in onze populaire jeanscollectie.

GREEN BEAUTY DAYS

De eerste weken van mei kan je weer meedoen met de Supergoods Green Beauty Days: make-up advies, workshops, product demo's in de winkel, en enkele nieuwe producten te ontdekken!

FAM THE LABEL: MODE UIT GENT

Groot nieuws voor denim fans! Vanaf nu hebben we ook een collectie van Kuyichi binnen, voor hem en haar. Dit Nederlandse merk maakt al meer dan 20 jaar duurzame jeansbroeken uit biokatoen en andere milieuvriendelijke stoffen, allemaal zo eerlijk mogelijk! Nu dus nog meer keuze in onze populaire jeanscollectie.

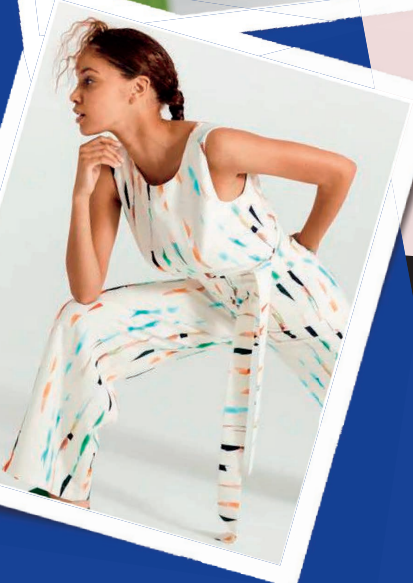
GOOD VIBES CLUB

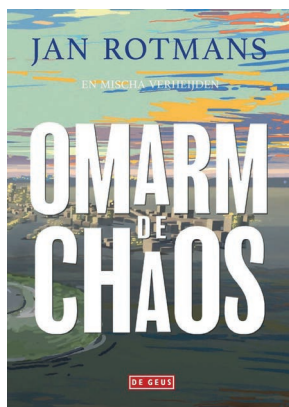
Wist je dat je met de Supergoods klantenkaart je punten ook kan doneren aan goede doelen? Geen enkele reden dus om je Good Vibes Club punten niet te gebruiken!

KOM LANGS!

SUPER
 GOODS
eco + fair fashion

**BRABANTDAM 63
MA 11-18U, DI-ZA 10-18U**

Jan Rotmans & Mischa Verheijden, *Omarm de chaos*, 2021, De Geus, 304 p.

Zin om mee te lezen met onze boekenclub? Stuur een mailtje naar boekenclub@gentsmilieufrent.be

Omarm de chaos

Transities zijn mensenwerk

Hoopgevend, positief, boeiend: de leden van de boekenclub waren het er unaniem over eens. Word je moedeloos van deze donkere tijden? Dan biedt 'Omarm de chaos' het juiste tegengif. Een shotje positivisme in de vorm van een boek.

txt_Sophany Ramaen

We leven niet in een tijdperk van verandering maar in een verandering van tijdperk

Jan Rotmans, hoogleraar transitiekunde met een achtergrond in toegepaste wiskunde, geeft in zijn boek inzicht in transities en systeemdenken. Chaos is voor hem een kans op verbetering. Zonder chaos geen verandering dus geen verbetering. Laten we dus de chaos omarmen en hierin kansen zien. Toch het gevoel een roepende in de woestijn te zijn? Uitzoomen, zegt Jan Rotmans. Zoom uit en bekijk vanop een afstand. Dan merk je dat zelfs als het directe effect van je daden niet zo groot is, het indirecte effect dat wel is. Dat is transitiedenken. Uitzoomen voorkomt cynisme en laat de kracht van de onderstroom zien. We maken allemaal deel uit van die onderstroom.

Transities zijn mensenwerk

Wij zijn het systeem. We hebben het zelf gemaakt, dus we kunnen het zelf veranderen. Eens je begrijpt dat transities mensenwerk zijn, dan snap je ook waarom al je (kleine) daden tellen. Gedaan met de illusie van de machteloosheid! We hebben maar 25% van de bevolking nodig voor een onomkeerbare verandering in gang te zetten. Welke rol neem jij op? Ben je een koploper, een verbinder, een sloper of een bouwer? Jan Rotmans beschrijft de

verschillende complementaire rollen die nodig zijn in transformatieve veranderingen.

Met de coauteur aan tafel

Dat het boek geen droog wetenschappelijk werk is geworden, maar net bijzonder vlot leest, is te danken aan coauteur Mischa Verheijden. Hij zat mee aan tafel van de boekenclub op een regenachtige dag in januari en gaf ons een inkijk in het schrijfproces. Het was ook de uitgelezen kans om onze kritische vragen te stellen. Zo beaamde hij dat het boek erg gericht is op onze noorderburen. De voorbeelden en de toekomstperspectieven komen uit Nederland. En inderdaad, het boek bevat herhalingen. En wat met de kracht van de negatieve onderstroom? Want wat geldt voor de bewegingen die een groene en leefbare samenleving nastreven, geldt ook voor bewegingen die verdeeldheid zaaien. 25% van de bevolking, weet je nog?

What's next?

De leden van de boekenclub sloten de avond af met het smeden van plannen in samenwerking met Jan Rotmans en Mischa Verheijden. Als dat geen bewijs is dat het boek aanzet om zelf in beweging te komen! GMF als koploper en verbinder. Wat zijn het toch boeiende tijden! Het zou zonde zijn om aan de zijlijn te blijven staan.

**help
mee**

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

Vincent — 'Er is een dag geweest dat wij ook niet wisten dat we meer met het milieu bezig moesten zijn'

'Ik ben 38 jaar en ik heb voor de eerste keer in mijn leven een plan.' (lacht) Sinds enkele jaren kan je Vincent tegenkomen als vrijwilliger op activiteiten van Gents MilieuFront zoals de Big Jump, maar overwinteren doet hij elders. Terwijl het in Gent late namiddag is, ontwaakt Vincent in Honduras met zijn herbruikbare koffiebeker en een zelfgerolde sigaret.

— Als het over duurzaamheid gaat, dan wijzen mensen mij er graag op dat ik toch ook met het vliegtuig naar hier ben gekomen. Ik ben allerm minst heilig, en ik neem nooit het vliegtuig binnen Europa, maar ik wil graag de wereld zien. Er zijn zo veel interessante landen, mensen en culturen. Daarom ga ik nu telkens een langere periode weg in de winter.

Wat wil jij uit je reizen halen?

— Ik ben nu naar Centraal-Amerika gekomen omdat ik vorige winter een maand in Mexico was en dacht: wauw, dat is hier prachtig. Hier wil ik terugkomen. Ik wou mijn Spaans verder oefenen en uit mijn westerse bubbel komen. Eind volgend jaar wil ik naar Afrika gaan en het jaar nadien naar Azië. Waarom? Binnen een paar jaar wil ik graag solliciteren bij ngo's of sociale organisaties met een duurzame insteek, en die zijn voornamelijk daar aanwezig en nodig voor bewustmaking. En het zijn ook gewoon schitterende landen waar niet iedereen naartoe gaat.

Op welke manier reis je dan anders?

— In Mexico neemt 90% van de mensen dezelfde toeristische route. Dan zie je niet echt de realiteit in dat land. Ik maak graag avondwandelingen en durf al eens op plaatsen te komen waar andere mensen niet komen. Gelukkig zie ik er wel een beetje Zuiders uit, maar gisteren heb ik dat bijvoorbeeld niet gedaan omdat ik om 19 uur al dacht: hier moet ik niet komen om 23 uur. Honduras is ook supervuil, misschien nog vuiler dan Guatemala. Iedereen beeldt zich in hoe

MEET Jules # 25: DE CO₂-HANDELAAR

mooi die landen zijn en je ziet altijd natuurbeelden passeren, maar het is hier gewoon een stort. Als ik daar iets over post, dan sturen mensen mij 'Waarom ben jij daar nu mee bezig? Jij bent op verlof!', maar het is niet omdat ik hier op reis ben dat er geen slechte dingen meer gebeuren in de wereld.

Wat kunnen wij daaruit leren in Gent?

— In de Westerse maatschappij zijn wij heel snel om met de vinger te wijzen. Maar als wij de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen al niet kunnen halen terwijl wij supergeïnformeerd zijn, wat moeten wij dan verwachten van de mensen hier? Er zijn heel veel mensen die tegen de armoedegrens leven, en dan heb je andere prioriteiten dan duurzaamheid. In België is dat net zo. We moeten echt stoppen met vingers te wijzen.

In januari was een vrouw met haar kind iets aan het verkopen op straat, en we hadden hen een aantal maaltijden gebracht. Ik heb nog nooit iemand zo gelukkig met eten gezien. En ik weet wat het is om een maand selder te moeten eten hé: wij hadden het ook echt niet breed toen ik jong was. Wij waren niet rijk in België, maar dat is niet hetzelfde als niet rijk zijn hier. Als je hier geen geld hebt, dan heb je niets.

Wat wil je graag meegeven aan de lezers van dit artikel?

— Begin met kleine verschillen, praat met je vrienden en familie en probeer daar bewustmaking rond te brengen. Er gaat geen familiefeest voorbij dat ik niet praat over het milieu of over vluchtelingen. Echt, en ze zijn het kotsbeu hé. (lacht) Maar ondertussen heb ik wel mijn moeder zo ver gekregen dat ze ook af en toe veggie eet, wat ik 10 jaar geleden nooit had kunnen denken. Wees niet kwaad op mensen als ze daar niet mee bezig zijn: er is een dag geweest dat wij ook niet wisten dat we meer met het milieu bezig moesten zijn. Er zijn mensen die niet naar het nieuws kijken. Je mag die mensen dat niet kwalijk nemen. Het is een privilege dat wij wel goed geïnformeerd zijn, omdat wij wel gestudeerd hebben, omdat wij wel alle tools hebben en alle informatie en er ook zelf meer naar op zoek gaan. Dus begin in kleine kring en breid die kring langzaam uit. Als ieder lid van GMF erin slaagt om 1 ander lid te overtuigen, dan groeit de beweging exponentieel.

txt_Zjef De Loose pix_Vincent De Donder

* EUROPEES EMISSIE HANDESSYSTEEM

Ontdek meer avonturen van Jules op tinyurl.com/JulesGMF

maa apr mei

22.03

25.03

28.03

18.04

22.03 Startmoment Groenblauwe parels

— hoe Ekkegem groener maken?

Gents MilieuFront gaat samen met buurtbewoners, UGent en de school Balans uit Ekkegem meer groen en water in de wijk brengen. Er wordt onthard en vergroend op de campus Coupure en campus Dunant van UGent. Balans gaat op haar stenen binnenkoer verharding wegnemen, regenputten plaatsen en een wadi aanleggen. Daarnaast wil de buurt nog 800 meter aan geveltuinten aanleggen! Kom luisteren naar experts, inspirerende getuigenissen en hoe je zelf mee kan doen.

woensdag 22 maart | 20u - 22u
Auditorium OEHOE, campus Coupure
Coupure Links 653
Gratis - meer info op
gentsmilieufrent.be/ekkegem

25.03 Workshop

— maak je eigen plastic soup filter

Wist je dat er door het wassen van kledij elk jaar ongeveer een half miljoen ton microplastics in de oceaan terecht komt? Dat zijn bijna drie miljard polyester overhemden. Microplastics zitten in synthetische kledij. In deze workshop bouw je onder de vakkundige begeleiding van Jacob D'hollander je eigen plastic soup filter. Hij legt ook uit hoe je die op je wasmachine thuis kunt monteren. Schrijf je gauw in!

zaterdag 25 maart | 13.30u - 17.30u
Werkhuis Bulb
Meulestedekaai 1, 9000 Gent
Prijs | €40 kleine filter of €60 grote filter
Meer info en nschrijven online via
gentsmilieufrent.be/kalender

28.03 Boekenclub

— het Klimaatboek van Greta Thunberg

Het Klimaatboek toont glashelder hoe de vele crises op onze planeet met elkaar samenhangen en vertelt de onverbloemde waarheid over hoe en waarom onze wereld verandert. Greta Thunberg vroeg meer dan honderd vooraanstaande wetenschappers, leiders, activisten en publicisten om hun kennis met ons te delen. Daarnaast deelt Greta haar eigen verhalen over haar leerproces – de protestacties en het blootleggen van greenwashing – en onthult ze hoezeer we in het ongewisse zijn gelaten. Dat is een van onze grootste problemen, zo laat ze zien, maar ook onze belangrijkste bron van hoop.

dinsdag 28 maart | 20u - 21.30u
Polyvalente ruimte Gents MilieuFront
Dampoorstraat 81, Gent
Meedoen? Geef ons een seintje op
boekenclub@gentsmilieufrent.be

18.04 Lezing Valerie Trouet

— jaarringen lezen: ons klimaat, vroeger en nu

Valerie Trouet, professor dendrochronologie, schrijfster en wetenschappelijk directeur van het gloednieuwe Federaal Klimaatcentrum komt ons toespreken! Ze vertelt ons over ons klimaat de voorbije 2000 jaar, en blikkt kort vooruit op de missie van het nieuwe klimaatcentrum. Met boekenstand van boekhandel Walry achteraf! In samenwerking met Green Office Gent.

dinsdag 18 april | 20u - 21.30u
Auditorium OEHOE, campus Coupure
Coupure Links 653
Prijs | €3 voor GMF-leden,
€5 voor niet-leden
Reserveer jouw ticket via
gentsmilieufrent.be/valerietrouet

23.04 Repair Café in Oostakker

herstel en hergebruik

Moet die broek opgelapt, kraakt je fiets onheilsPELLend of hapert je tablet? Kom dan zeker eens langs op ons Repair Café! Samen met onze vrijwillige herstellERS verlengen we het leven van je spullen. Of kom gewoon een koffie drinken en een kijkje nemen naar onze handige harry's en henriettes! In samenwerking met KWB Oostakker.

zondag 23 april | 14u - 17u
Wijkhuis Lourdes
Groenstraat 53, 9041 Oostakker
Vrije bijdrage

ontdek
meer

activiteiten op
gentsmilieufrent.be/kalender

01.06 Open GMF-raad

privéauto's in de publieke ruimte

Onze publieke ruimte is beperkt en moet aan vele noden tegemoetkomen: ruimte voor voetgangers en fietsers, groen, zit- en speelplekken. En autoparkeren. Een groot deel van onze gedeelde stad staat vol met privéauto's. Gentenaars parkeren gratis in hun woonzone. Is dat volhoudbaar? Is het eerlijk ten aanzien van de vele Gentenaars die geen eigen auto hebben? Het bezit en gebruik van privéauto's moet omlaag om milieu- en klimaatdoelen te halen. Kan betalend bewonersparkeren daarbij helpen? Is er een sociaal rechtvaardige manier om bewonersparkeren betalend te maken? Wat zijn de randvoorwaarden?

donderdag 1 juni | 20u - 22u
Polyvalente ruimte Gents MilieuFront
Dampoortstraat 81, Gent
Inschrijven gentsmilieufrent.be/openraad

04.05 Simultane fietsentelling

echte GMF-burgerwetenschap!

Voor de negende keer op rij tellen we deze donderdagochtend alle fietsers die tijdens de ochtendspits de R40 oversteken om in de stad te gaan werken, studeren of winkelen. Help ons de 46 inrijpunten te bemannen/bevrouwen en jaag zo mee een fietsvriendelijk beleid aan!

donderdag 4 mei | 7u - 9u
Aan tientallen inrijpunten R40 rond Gent
Meetellen? Laat het ons weten op info@gentsmilieufrent.be

23.04

04.05

10.06 Klimaatcafé

praten over emoties

Zeer welkom op ons tweede klimaatcafé van 2023. Dat is een kringgesprek waar je gevoel en je persoonlijke verhaal centraal staan. We praten over de rol die klimaatverandering en biodiversiteitsverlies spelen in ons leven. Het gesprek wordt in goede banen geleid door ervaren gespreksbegeleiders. Er zijn geen experten of advies: alles draait rond delen en ontmoeten. Omdat we het bij een klein groepje houden, vragen we om vooraf in te schrijven.

zaterdag 10 juni | 14.30u - 17u
Locatie nog te bepalen
Vrije bijdrage
inschrijven via
gentsmilieufrent.be/klimaatcafe

01.06

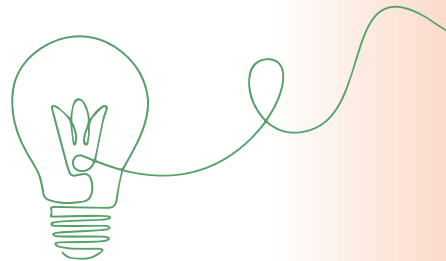

10.06

In onze schone traditie
GMF-debatten: alweer een
pittige avond #energietransitie

GMF & #delijn, dat is slaan en
zalven. We zetten graag de
buschauffeurs in de bloemetjes!
#merci

Get the
bigger
picture!

Het hele GMF-bestuur en
personeel op 1 foto krijgen?
prop ze in de wc! #ditisGMF

Net als vorig jaar trakteert GMF alle
passanten op de #groendreef op de
eerste #bloemenpracht van 2023!

volg
ons

👍 gentsmilieufont
📷 @gentsmilieufont
📱 @gmfgent
#gentsmilieufont

Studente Iris werd in december
lid van GMF en won meteen
onze #jaargratisbrood #copain

GMF'ers tellen: meer dan 75%
van de 288 getelde winkeldeuren
gesloten! #metenisweten

Een chique tweedehandskeuken
voor GMF dankzij Recupcentrale
en Scrap vzw #circular

Duust pc's en andere IT van een
coworkingspace voor #repairpunt:
GMF is een circulair verzamelpunt!

Gents Milieu Front

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijks tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 26_nr. 1
lente 2023

verantwoordelijke uitgever
Pieter Nuytinck
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie
Pieter Nuytinck, An Van Hemeldonck, Bouke Billiet, Sophany Ramaen, Anke de Sagher, Guy Trachez, Toby Lauwerier, Bart Bauwens, Michaël Verest, Lisa Maréchal, Zjef De Loose, Bert Barla, Thijs Michiels, Iris Verschaeve

grafisch concept
Marlies Nachtergaele

lay-out
Marian Vandenbussche
Titus Verboven
Pierre Van Uffelen
Andy Bruyninckx

fotografie — illustraties
Vermeld bij artikel.
Cover: Jurgen Remmerie
Achterflap: Marie Bockaert
— Huisfotografen:
Jurgen Remmerie,
Manas Bharadwaj
Thijs Michiels
— Huisillustratoren:
Marie Bockaert
Andy Bruyninckx
Britta Bolte
Veerle Vercruyce

contact redactie
frontaal@gentsmilieufont.be

copyright
Overname van artikelen wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

drukwerk
Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

De Vlaamse overheid en Stad Gent erkennen en steunen GMF.

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëringsformulier op de website. Jij kiest zelf voor welk bedrag je lid wordt op gentsmilieufont.be/wordlid. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisators, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufont.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, en je kan rekenen op 45% belastingvermindering! Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift'. Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan €40 zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Dampoortstraat 81
9000 Gent — T 09 430 03 90
info@gentsmilieufont.be
www.gentsmilieufont.be
Steven Geirnaert, Iris Verschaeve, Thijs Michiels, Steffi Boelens en Bouke Billiet

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u - 12u30 | 13u30 - 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
Stefaan Claeyns, Veerle Vercruyce, Bieke Vanherrewege en Wim Crepain

Lezing
Valerie Trouet

Jaarringen lezen:
Ons klimaat, vroeger en nu

Dinsdag 18/4

20u - 21u30

Auditorium 'Oehoe'

Coupure 653, Gent

Tickets: gentsmilieufrent.be/valerietrouet

Gents
Milieu
Front

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 26 – 1ste trimester 2023
v.u. Pieter Nuytincx, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE